A??r? Cinsiyet ?deolojisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *A??r? Cinsiyet ?deolojisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17027

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

A??r? Cinsiyet ?deolojisi Ölçe?i, bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine dair sahip olduklar? a??r?, kat? ve geleneksel inançlar? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik araçt?r. Ölçek, cinsiyet kimliklerinin kat? bir ?ekilde ayr??t?r?lmas? ve abart?l? normlara uyulmas? gerekti?i yönündeki tutumlar? de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, 2014 y?l?nda Utku Beyaz?t ve Emine Çak?c? taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk popülasyonunda geçerlik ve güvenirlik özelliklerini inceleyerek, söz konusu psikolojik yap?n?n Türkiye ba?lam?nda sa?lam psikometrik özelliklerle ölçülebilirli?ini ortaya koymay? amaçlam??t?r. Bu ölçek, özellikle toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsiyetçilik ara?t?rmalar?nda önemli bir araç olarak kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

A??r? Cinsiyet ?deolojisi, Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet Stereotipleri, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Beyaz?t, Çak?c?.

Yazarlar

Utku Beyaz?t, Emine Çak?c?

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin a??r? cinsiyet ideolojisi düzeylerini belirlemektir. Bu ideoloji, cinsiyetlerin kesin, biyolojik olarak belirlenmi? roller üstlenmesi gerekti?i yönündeki kat? ve abart?l? inançlar? kapsar. Ölçek, bu tür kat? normlara ne ölçüde ba?l? kal?nd???n? say?sal olarak ifade etmeyi sa?lar.

Türkçe uyarlama çal??mas? (2014) özelinde amaç, orijinal ölçe?in psikometrik yap?s?n? Türk kültürü ve dili ba?lam?na aktarmak ve geçerli bir ölçüm arac? sa?lamakt?r. Bu adaptasyon, Türkiye'deki ara?t?rmac?lar?n toplumsal cinsiyet, cinsiyetçilik ve ilgili psikososyal de?i?kenler aras?ndaki ili?kileri güvenilir verilerle analiz edebilmesine olanak tan?m??t?r.

Yap?

Ölçek, literatürde **A??r? Cinsiyet ?deolojisi** olarak bilinen ve bireylerin geleneksel cinsiyet rollerini abart?l? ve kesin hatlarla tan?mlama e?ilimini ölçen bir yap?y? hedef al?r. Bu ideolojiye sahip bireyler, cinsiyet normlar?na uymayan davran??lar? s?kl?kla k?nama veya d??lama e?iliminde olabilirler. Yap?, genellikle iki temel alt boyut etraf?nda incelenir:

Abart?l? Erkeklik ?nanc?: Erkekli?in sadece güç, duygusuzluk ve dominasyon gibi özelliklerle

ARABPSYCHOLOGY.COM

tan?mlanmas? gerekti?i yönündeki kat? beklentiler.
Abart?l? Kad?nl?k ?nanc?: Kad?nl???n pasiflik, duygusall?k ve geleneksel ev içi rollerle s?n?rlanmas? gerekti?i yönündeki kat? beklentiler.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Beyaz?t ve Çak?c?, 2014), ölçe?in yap? geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerli?i incelenmi?tir. Yap?lan istatistiksel analizler, özellikle yap? geçerli?i aç?s?ndan, ölçe?in Türk örnekleminde orijinal yap?s?na benzer bir faktör yap?s?n? korudu?unu göstermi?tir. Bu, maddelerin teorik olarak öngörülen boyutlar alt?nda topland??? anlam?na gelir.

Ölçüt ba??ml? geçerlik kapsam?nda ise, ölçek puanlar?n?n di?er bilinen cinsiyetçi tutum veya cinsiyet rolü ölçümleriyle beklenen yönde anlaml? korelasyonlar sergiledi?i tespit edilmi?tir. Bu bulgular, **A??r? Cinsiyet ?deolojisi Ölçe?i**'nin Türk popülasyonunda ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ve geçerli olarak ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik analizi, uyarlama çal??mas?nda yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Elde edilen alfa katsay?s? de?erleri, ölçe?in genel toplam? ve alt boyutlar? için yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermi?tir.

Bu yüksek güvenirlik katsay?lar?, ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü ve testin güvenilir sonuçlar üretebilece?ini i?aret etmektedir. Ayr?ca, test-tekrar test güvenirlik analizleri ile ölçek puanlar?n?n zaman içinde kararl?l??? da incelenmi? ve desteklenmi?tir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini detayl? bir ?ekilde incelemek amac?yla aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizleri uygulanm??t?r. Analizler sonucunda, orijinal ölçekte bulunan temel boyutlar?n (Abart?l? Erkeklik ve Abart?l? Kad?nl?k) Türk örnekleminde de belirginle?ti?i ve yap?sal bütünlü?ün korundu?u tespit edilmi?tir.

Faktör yükleri, her bir maddenin ilgili alt boyutu güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi? ve model uyum indeksleri, teorik yap?n?n örneklem verilerine iyi uyum sa?lad???n? do?rulam??t?r. Bu faktör yap?s?, A??r? Cinsiyet ?deolojisi kavram?n?n kültürel farkl?l?klara ra?men psikometrik olarak tutarl? bir ?ekilde ölçüldü?ünü teyit etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?larak öz bildirim yoluyla uygulan?r.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri (Özellikle üniversite ö?rencileri üzerinde geçerlik çal??malar? yap?lm??t?r.)

Popülasyon Detaylar?: Türk kültürü ba?lam?nda. Ölçe?in uygulanabilirli?i geni? bir yeti?kin yelpazesini kapsamaktad?r.

Test Metodolojisi: Öz bildirim temelli, ka??t-kalem veya dijital formatta uygulanabilen psikolojik test.

Anahtar Kelimeler

Cinsiyet Rolleri, Hipercinsiyetçilik, Psikometri, Yap?sal E?itlik, Faktör Analizi, Güvenirlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Utku Beyaz?t

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?il.

Kurum E-posta Adresleri: proz2proz@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Makalede belirtilen akademik kurum adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricileri ve uyarlama çal??mas?n? yapan yazarlar?n telif haklar? geçerlidir. Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar? için genellikle sorumlu yazardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? **2014** y?l?nda yay?nlanm??t?r.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?uradan indirilebilir: asiri-cinsiyet-ideolojisi-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Beyaz?t, U., & Çak?c?, E. (2014). The Turkish translation, reliability and validity study of Hypergender Ideology Scale. *Journal of Academic Research International, 5*(5), 226-235.

A??r? Cinsiyet ?deolojisi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, telif haklar? nedeniyle do?rudan burada listelenmemi?tir. Maddelerin tam listesi, puanlama yönergeleri ve derecelendirme talimatlar? için lütfen yukar?da belirtilen Beyaz?t ve Çak?c? (2014) referans kayna??na veya PDF doküman?na ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM